

Рецензия

от проф. дн Георги Стефанов Иванов,

хон. преподавател в кат. „Правни науки“ при ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6. „Право“ (Търговско право), обявен в ДВ/42 от 07.06.2022 г.

Основание за представяне: участие в състава на научно жури съгласно Заповед - 462/08.08.2022 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“.

I. Кратка информация за кандидатите в конкурса.

В конкурса участва един кандидат – доц. д-р Антон Кирилов Грозданов.

Антон Грозданов завършва ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“ през 2000 г. През 2001 г. е избран за асистент по „Гражданско и семейно право“, през 2005 г. – за старши асистент, а през 2008 г. – за главен асистент в кат. „Правни науки“ на ЮФ при ВСУ. От 2011 г. заема академичната длъжност „доцент“ в тази катедра.

През 2007 г. Антон Грозданов придобива научната и образователна степен „доктор по право“.

Антон Грозданов е адвокат към Варненската адвокатска колегия и арбитър в Арбитражен съд при Българска стопанска камара – София. Член е на Съюза на учените в България и лектор към Центъра за обучение на адвокати „К. Цончев“ – София.

II. Изпълнение на изискванията за заемане на длъжността.

1. Изпълнение на количествените изисквания.

От приложените по конкурса документи е видно, че д-р Антон Грозданов заема академичната длъжност „доцент“ в ЮФ на ВСУ от 2011 г.

Доцент А. Грозданов изнася лекционните курсове по учебните дисциплини „Търговско право“, „Международно търговско право“ и „Търговско несъстоятелност“ и има изискуемата от вътрешните правила на ВСУ учебна натовареност. Редовно участва в държавните изпитни комисии по „Гражданскоправни науки“.

Кандидатът е представил за участие в конкурса три самостоятелни монографии и едно участие с отделна глава в колективна монография. Представени са още 17 студии, статии и доклади от научни конференции, както и 5 учебни пособия, които са в пряка връзка с дисциплините, които преподава.

Посочени са 16 цитирания на тези публикации от други автори. Цитиранията са положителни и приоритетно по същество.

2. Изпълнение на качествените изисквания.

Научните интереси на доц. д-р А. Грозданов основно са в търговското, морското търговско право и търговската несъстоятелност. В това отношение съществено значение имат преди всичко неговите изследвания в областта на морското търговско право, голяма част от които са посветени на неизследвани или недостатъчно изследвани в нашата търговскоправна доктрина въпроси.

Публикациите на доц. д-р А. Грозданов се характеризират със задълбоченост и аналитичност, на чиято основа са разкрити несъвършенства в конвенционната и националната действаща нормативна уредба, договорната и съдебната практика, като са направени обосновани предложения за отстраняването им. В редица отношения авторът застъпва свои становища или излага допълнителни аргументи в подкрепа на становища, към които се присъединява. В коректен полемичен тон се разгледани и доктринерни схващания, които авторът не възприема.

III. Синтезирана оценка на основните научни, научно-приложни и приложни приноси.

1. Монографичният труд „Правен режим на услугите в корабоплаването. Том 1. Договор за агентирание. ВСУ, 2021 (в обем 267 стр.) е първото съвременно изследване на договора за агентирание при морския превоз на

товари в нашата търговскоправна доктрина. В него е изяснена правната същност на договора за агентирание, правата и задълженията на страните и тяхната отговорност при неизпълнение. Акцентирано е върху анализирането, тълкуването или коментирането на чл. 222 – 225 от Кодекса на търговското корабоплаване (КТК), съдържащи се в глава девета – „Договори за услуги в корабоплаването“.

Качеството на рецензирания труд е, че при изясняване на правната същност на договора за агентирание той е съпоставен и отграничен от други договори, с които в една или друга степен има общи характеристики – договора за поръчка, комисионния договор, спедиционния договор, договора за търговско представителство, посредническия договор.

С научен и научно-приложен принос е изложеното относно приложението на общи гражданскоправни, облигационноправни и търговскоправни разрешения към договора за агентирание при морския превоз на товари. Това се отнася преди всичко до сключването, тълкуването и действителността на този договор, прилагането на цесията, прихващането, новацията, опрощаването на задълженията по него, сключването му чрез обикновен търговски пълномощник или прокурист, чрез публична покана или оферта, без представителна власт, както и на редица други разпоредби на ТЗ (чл. 294, 300, 301, 303а, 305 и др.)

Подкрепа заслужава изложеното относно противоречието между ал. 1 и 2 на чл. 222 КТК при определяне на представителната власт на корабния агент и предложението за изменение на тази разпоредба (макар и в по-кратък вариант от предложението на с. 73.).

Интерес съставлява също направеното от автора разграничение между корабно агентирание и митническо агентирание.

Достойнство на рецензирания труд е изясняването на правното положение на страните по договора за агентирание – агент (включително видовете агенти) и корабоприетжател (включително корабоприетжател-превозвач).

Убедителни са и аргументите на автора за законово уреждане на договора за субагентирание.

Във втората глава на съчинението обстойно са разгледани правата и задълженията на страните по договора за агентиране при морския превоз на товари.

Изложени са аргументи относно недопустимостта на агента да съставя морски протест. На критичен анализ е подложен чл. 113, ал. 2 КТК, според който при крайбрежни превози по вътрешните водни пътища превозвачът издава на изпращача коносамент или товарителница. Акцентирано е върху правото на агента да сключва договори за превоз, договори за застраховка и договори за обработка на кораба, както и на видовете чартъри, които той може да сключва. С приносно значение е изложеното относно процесуалните правомощия на агента (да участва в рекламационно производство, да предявява иск за сключване на окончателен договор, да иска издаване на заповед за изпълнение).

От задълженията на агента специално внимание е отделено на тези в разтоварното пристанище при обща авария.

В третата глава на съчинението е разгледана отговорността на страните при неизпълнение на задълженията по договора за агентиране, като по-обстойно е обсъдено обезщетението за неимуществени вреди и особеностите на погасителната давност по чл. 357 КТК.

2. Второто съчинение е посветено на четири договора – за посредничество, за влачене, за пилотаж и за корабен мениджмънт, които последователно са разгледани в отделни глави.

В първата глава на рецензирания труд е разгледан договорът за морско посредничество и правното положение на фрахтовия брокер, като те са съпоставени с договора за посредничество и търговския посредник според чл. 49-51 ТЗ.

С приносен характер е изложеното относно спецификата на фрахтовия пазар, видовете брокери и обосновката срещу застъпеното в доктрината становище, според което брокерът се квалифицира като т. нар. „специален агент“.

Във втората глава от съчинението е разгледан договорът за влачене, който е определен като самостоятелен вид договор, присъщ на корабоплаването. Изложени са допълнителни аргументи за отграничаването на този договор от превозния договор, като чрез критичен анализ на английската съдебна практика той е съпоставен с действията по спасяване.

В третата глава в практически аспект е разгледан договорът за пилотаж, който е определен като разновидност на договора за изработка. Направено е обосновано предложение за изменение както на заглавието и структурата, така и на съдържанието на раздел IV на глава девета от КТК.

С безспорно приносен характер е изследването относно един сравнително нов договор в корабоплаването – договорът за корабен мениджмънт. В това отношение убедителни са аргументите на автора за неточното определяне на неговия предмет в чл. 225а КТК, което обуславя необходимостта от частична отмяна, изменение и допълнение на тази разпоредба.

3. Научни и научно-приложни приноси могат да се открият и в третата представена от кандидата монография – „Конвенция на Организацията на обединените нации относно договори за международен превоз на товари, извършени изцяло или частично по море. Ротердам 2009. Теоретико-приложни аспекти. ВСУ, 2022“.

Коментирани са редица конвенционни определения (за изпращача и превозвача, коносаментата, прехвърляемите и непрехвърляемите транспортни документи), като е изразено отрицателно отношение към определянето на един документ като непрехвърляем, което поставя най-малко под съмнение качеството му на ценна книга.

Аналогично са разгледани задълженията на страните по договора за международен превоз на товари, извършвани изцяло или частично по море – товарител и превозвач, както и тяхната отговорност (преди всичко на превозвача, която традиционно се определя като сърцевина на Конвенцията). В това отношение интерес съставлява изложеното относно навигационната небрежност (грешка), като е направен извод, че изключването ѝ от списъка на

изключените рискове е слабост на Конвенцията, тъй като не съответства на добрата морска практика.

4. С научен, научно-приложен или приложен характер са и представените от кандидата студии, статии и доклади, част от които са пряко или косвено свързани с обсъдените по-горе монографии.

5. Полезни за студентите са представените от кандидата учебни ръководства (пособия) по търговско право, несъстоятелност, международно търговско право и морско търговско право.

IV. Критични бележки и препоръки.

1. По мое мнение съпоставянето на договора за агентиране с други договори би следвало да стане след неговото поне общо характеризиране, а не преди или едновременно с това, какъвто е подходът на автора в „Правен режим на услугите в корабоплаването. Том 1. Договор за агентиране“, с. 22-34.

2. Този труд би имал по-значима научна и практическа стойност, ако договорът за агентиране бе разгледан не само според Кодекса на търговското мореплаване на Руската федерация, а и според законодателствата на други европейски държави с традиционно водещо значение в тази област.

3. В глава трета на горепосоченото съчинение особеностите (спецификата) на отговорността на страните по договора за агентиране не е разгледана в достатъчна степен за сметка на краткото позоваване на общи гражданскоправни и търговскоправни категории – обезщетяването на неимуществени вреди, непреодолимата сила и стопанската непоносимост.

4. На кандидата може да се препоръча по-активно публикуване на негова научна продукция в специализирания периодичен юридически печат.

V. Заключение.

Представените за участие в конкурса монографии, студии, статии и доклади съдържат редица научни, научно-приложни и приложни приноси в областта на международното търговско (морско) право, както и в областта на правната уредба на производствата по стабилизация и несъстоятелност.

Това, както и над 20-годишната преподавателска дейност на кандидата и публикуваните от него учебни пособия, ми дава основание да приема, че той отговаря както на формалните, така и на съдържателните изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните изисквания на ВСУ „Черноризец Храбър“.

В заключение препоръчвам на научното жури да направи предложение пред ФС на ЮФ при ВСУ „Черноризец Храбър“ да избере доц. д-р Антон Кирилов Грозданов на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6. „Право“ „(Гражданско и семейно – търговско право)“ от област на висше образование „3. Социални, стопански и правни науки“.

12.09.2022 г.

Рецензент:

проф. дн Георги Стефанов